

Economisch-Statistische Berichten

ALGEMEEN WEEKBLAD VOOR HANDEL, NIJVERHEID, FINANCIËN EN VERKEER
UITGAVE VAN HET NEDERLANDSCH ECONOMISCH INSTITUUT

26E JAARGANG

WOENSDAG 26 MAART 1941

No. 1314

COMMISSIE VAN REDACTIE:

J. G. Koopmans, P. Lieftinck, N. J. Polak, J. Tinbergen
en F. de Vries.

Secretaris van de Redactie: M. F. J. Cool.

Redactie-adres: Pieter de Hoochweg 122, Rotterdam-W.

Aangeteekende stukken: Bijkantoor Ruigeplaatweg.

Telefoon Nr. 35000. Postrekening 8408 (ten name van
„Economisch-Statistische Berichten”).

Abonnementsprijs voor het weekblad, waarin tijdelijk is opgenomen het Economisch-Statistisch Maandbericht, franco p. p. in Nederland f 21*.— per jaar. Buitenland en koloniën f 23.— per jaar. Abonnementen kunnen met elk nummer ingaan en slechts worden beëindigd per ultimo van elk kalenderjaar. Losse nummers 50 cent. Donateurs en leden van het Nederlandsch Economisch Instituut ontvangen het weekblad gratis en genieten een reductie op de verdere publicaties. Adreswijzigingen op te geven aan de Redactie.

Advertenties voorpagina f 0.50 per regel. Andere pagina's f 0.40 per regel. Plaatsing bij abonnement volgens tarief. Administratie van advertenties: Nijgh en van Ditmar N.V., Uitgevers, Rotterdam, Amsterdam, 's-Gravenhage. Postchèque- en girorekening Nr. 145192. Adres te Rotterdam: Erasmushuis, Tel. Nr. 31696.

INHOUD.

	Blz.
Gewijzigde gemeentefinanciën door J. Hasper.....	208
Effectenvernieuwing door Mr. F. J. Brevet	210
De syndicalistische organisatie in Spanje door Dr. T. Huijtema	211
De Rijksmiddelen over Februari 1941	214
Overheidsmaatregelen op economisch gebied.....	215
Maandcijfers.	
Overzicht van den stand der Rijksmiddelen	217
Statistieken.	
Bankdisconto's — Geld- en Wisselkoersen — Bankstaten	217—218

GELD- EN KAPITAALMARKT.

De toestand op de *geldmarkt* is thans vrijwel geheel tot rust gekomen, met dien verstande, dat het totale volume van de vraag en dat van het aanbod van geld in ongeveer gelijke mate toenemen. Alleen de langzame stijging van den debetpost „diverse rekeningen” bij de centrale bank voegt aan de *geldmarkt* aanbod toe, dat niet door een vrijwel synchrone *geldvraag* van de zijde der schatkist wordt gedekt; maar niettemin ontstaat ook in dit opzicht zeer snel een situatie van evenwicht, omdat de schatkist nauw voeling houdt met de markt, en, zoodra dit mogelijk is, een aanpassing tot stand brengt tusschen financiering op de open markt en bij de centrale bank.

De *obligatiemarkt* was in de eerste helft van de week gunstiger gestemd dan in de voorafgaande week. Daarna trad echter een reactie in. Reeds meermalen hebben wij tijdvakken gekend, waarin om de één of andere reden een algemeene inflatievrees ontstond, hetgeen dan steevast een daling op de *obligatiemarkt* en een stijging op de *aandeelenmarkt* tengevolge had. Deze week heeft weer een voorbeeld van zulk een tendens te zien gegeven. De $3\frac{3}{8}$ pCt. leening, die de vorige week al laag sloot op $84\frac{7}{8}$, is aan het einde van deze week teruggelopen tot $83\frac{3}{4}$ pCt. De nieuwe 4 pCt. leening 1941, die de vorige week eindigde op $97\frac{3}{16}$ pCt., is nu tot beneden de 96 pCt. gedaald. Op basis van de huidige notering belooft het rendement van deze leening dus bijna 5 pCt., hetgeen voor een leening van zoo korten looptijd, die bovendien in de bepalingen inzake de belastingfaciliteit nog een extra-garantie tegen koersverstand biedt, uitermate hoog genoemd mag worden.

De *aandeelenmarkt* was over de geheele linie gunstig gestemd. Vooral de hoofdfondsden, die sedert het begin van het jaar zoo zwaar hadden geleden onder verkoopsdruk, herstelden zich in krachtige mate. Aandeelen Koninklijke, die kort geleden nog circa 200 noteerden, stegen tot boven de 240, aandeelen Lever Bros boekten in korten tijd een koersavans van ruim 20 pCt. Ook Indische waarden registreerden over het algemeen een omvangrijk koersavans. Behalve aan de bovenvermelde overweging is de gunstige stemming op de *aandeelenmarkt* mede toe te schrijven aan het over het algemeen uitermate meevallen van de dividenden, die worden gedeclareerd. Dit geldt in de eerste plaats voor Nederlandsche industriële bedrijven, maar ook enkele Indische ondernemingen, waarvan men moeilijk kon verwachten, dat zij een uitkeering zouden doen, omdat deze bedrijven door het ontbreken van communicatie immers niet op de hoogte zijn van de in Indië behaalde resultaten, hebben desondanks dividenden aangekondigd. Kortelings waren het de H.V.A. en de Koloniale Bank, die hun aandeelhouders deze aangename verrassing hebben bereid.

GEWIJZIGDE GEMEENTEFINANCIËN.

Uitgaven en ontvangsten der gemeenten.

Er is een tijd geweest, dat groote belangstelling bestond voor de gemeentebegrotingen, in het bijzonder voor de uitgavenzijde daarvan. In dien tijd moest meermalen de pen worden opgenomen om allerlei dwaalbegrippen betreffende vermeende verspilling van gelden door de gemeenten uit den weg te ruimen. Maar wat de punt van een gouden pen als wapen niet vermocht te bereiken, is door de harde werkelijkheid van de standin toech gekomen: men heeft, nog vóór de oorlogsomstandigheden intraden, metterdaad erkend, dat, althans in vele gevallen, een geforceerde vermindering van uitgaven tot grootere nadeelen moest leiden dan de toepassing van andere middelen, waarmede de zoo gewenschte aanpassing zou kunnen worden bereikt.

Daar thans vele uitgaven moeten worden gedaan, waaraan niet te ontkomen valt, is het den laatsten tijd meer de ontvangsten-zijde van de begrooting, waaraan aandacht wordt besteed. Deze bezigheid is overigens eveneens voor meer normale tijden van belang, omdat ook hier dikwijls het noodige inzicht ontbreekt. Te licht is men geneigd te denken, dat onder de ontvangsten alleen de opbrengst van belastingen wordt geboekt; maar dat is niet juist, omdat vooral de grootere gemeenten beschikken over bedrijfswinsten, terwijl zij daarnaast ook inkomsten putten uit retributies en bovendien nog andere ontvangsten boeken, b.v. wegens vergoedingen van het Rijk voor het onderwijs en de werkloosheidsbestrijding, wegens gestorte pensioenpremies, en als opbrengst van privaatrechtelijke bezittingen, zooals huur, erfpacht, enz. Ruw genomen vormen de ontvangsten uit belastingen — met inbegrip van de na te noemen uitkeeringen uit het Gemeentefonds — dan ook niet meer dan een vijfde tot een vierde deel van het totaal der middelen, die onder de ontvangsten worden opgenomen.

Aangezien echter tegenover de retributies, de vergoedingen van het Rijk, de pensioenpremies, en zelfs tegenover de huren, erfpachten e.d., aanwijsbare directe uitgaven staan, en de inkomsten uit de bedrijven aan zekere grenzen zijn gebonden, zullen de gemeenten haar financiële bewegingsvrijheid tenslotte toch in hoofdzaak aan de belastingen moeten ontleenen.

De belasting, waar het voor de gemeenten in de practijk het meest op aankomt, is die, welke naar het inkomen wordt geheven. Tot 1931 — het jaar van inwerkingtreding van de Wet van 15 Juli 1929, Stbl. 388, houdende herziening van de Financiële Verhoudingen tusschen het Rijk en de Gemeenten — waren de gemeenten zelfstandig tot deze heffing bevoegd. Daarnaast ontvingen zij een uitkeering van het Rijk per hoofd der bevolking, als schadeloosstelling voor de algemeene uitgaven, die ten laste van de gemeenten komen, en als compensatie voor de derving van inkomsten wegens de vroegere overneming van de gemeentelijke accijnzen door het Rijk.

Deze gemeentelijke inkomstenbelasting en de evenbedoelde schadeloosstelling zijn met ingang van 1931 vervallen bij de oprichting van het Gemeentefonds en de instelling van de gemeentefondsbelasting, die dat fonds in hoofdzaak zou voeden. Door het recht van het leggen van opcenten op deze belasting kregen de gemeenten echter toch weer een — zij het eenigszins beperkte, — mogelijkheid om ter dekking van hare uitgaven een eigen belasting naar het inkomen te heffen.

Het Gemeentefonds.

Het Gemeentefonds neemt, met de gemeentefondsbelasting en de opcentenregeling, in het gemeentelijk financiële bestel een bijzondere plaats in.

Bij de instelling van dit fonds krachtens de wet van 1929 heeft een tweeledig doel voor oogen gestaan. Eenerzijds werd beoogd de ontoereikende directe uitkeering van het Rijk aan elke gemeente afzonderlijk te vervangen door een ruimere afdracht aan de totaliteit van de gemeenten;

anderzijds de verschillen in den plaatselijken belastingdruk eenigermate te egaliseeren. Dit tweeledige doel bereikt door een fonds te vormen, waarin de opbrengst van 50 opcenten op de vermogensbelasting en van een in alle gemeenten volgens dezelfde progressieschaal geheven gemeentefondsbelasting werd gestort. Eventuele tekorten zouden uit 's Rijks kas worden bijgepast.

Uit den op deze wijze gevormden „pot” ontvingen de gemeenten een jaarlijksche uitkeering per inwoner, die om de vijf jaar zou worden herzien. Aanvankelijk heeft het Rijk inderdaad bijdragen tot overbrugging van tekorten aan het fonds verleend; doch reeds vóór de eerste periode van vijf jaar was verstreken moest de betreffende garantie worden ingetrokken. Daarna werden de middelen van het fonds jaarlijks verdeeld.

Daar de middelen van het fonds grootendeels bestaan uit de ontvangsten wégens de hoofdsom der gemeentefondsbelasting, en het te verdeelen bedrag — zijnde de totale fondsonvangsten na aftrek van enkele voorgiften — vrijwel overeenkomt met de vorengenoemde hoofdsom, is het van belang om aan de hand van de reeds bekend geworden cijfers na te gaan, op welk bedrag de fondsuitkeering voor het komende jaar naar schatting kon worden berekend.

De te verdeelen som bedroeg over 1937/38 en 1938/39 respectievelijk rond 55 en 60 miljoen. Volgens de gegevens, ontleend aan de Rijksmiddelenstaten, bedroeg het zuiver bedrag der kohieren van de gemeentefondsbelasting tot en met December van elk der jaren 1937 t.e.m. 1940 respectievelijk rond 56, 60, 65 en 68 miljoen. Neemt men als basisjaar 1937 = 100, dan was het verhoudingscijfer van de kohierbedragen in de volgende jaren resp. 107.9, 115.9 en 122.1.

Telkenjare ontvingen de gemeenten van hooger hand aanwijzingen, naar welk verhoudingscijfer de posten op de begrooting, die betrekking hebben op de verdeling van het fonds, konden worden uitgetrokken. Deze aanbevelingen mocht steeds met den voorzigtigen kant. Voor 1941 mocht b.v. niet met 115 of 122 pCt. rekening worden gehouden, maar slechts met 82 pCt. van de uitkeering over 1937/1938. Daar dit laatste percentage, gezien het beloop van de ontvangsten in de voorafgaande jaren, wel zeer laag is te achten, is het wel zeker, dat de uitkeeringsbedragen over 1941/1942 ook zonder wijziging van de wettelijke bepalingen aanmerkelijk zouden zijn meegevallen.

Afschaffing der gemeentefondsbelasting.

Nu door de jongste maatregelen in verband met de invoering van een nieuwe Rijksinkomstenbelasting — met als haar vooruitlooper de loonbelasting — de voornaamste bron van het Gemeentefonds, nl. de gemeentefondsbelasting, is droeggelegd, zullen aan het Gemeentefonds nieuwe middelen moeten toevloeien (Verordeningenblad 1941/6 no. 30). Daarvoor zijn voorschriften uitgevaardigd, die uit belastingtechnisch oogpunt eenvoudig, maar voor een beschrijving nogal ingewikkeld zijn. Zij komen in het kort hierop neer, dat uit de opbrengst van de nieuwe inkomstenbelasting vergoed wordt, wat het Gemeentefonds derft. Aangezien, zooals uit het bovenstaande valt af te leiden, de opbrengst van de gemeentefondsbelasting te laag was geraamd, zullen dus, bij het verlenen van compenseerende middelen aan het fonds, daaraan automatisch hogere bedragen toevloeien dan aanvankelijk werd aangenomen.

Nieuwe verdeling van het Gemeentefonds.

Wanneer nu de nieuwe „pot” over de periode Mei t.e.m. December 1941 wordt verdeeld, zal vanzelf de al te voorzichtige raming van 82 pCt. worden herzien. Volgens officieele gegevens mag op een verdeelsom worden gerekend, die — over een geheel jaar gerekend — f 13.000.000 hooger is dan de aanvankelijke raming. Het betreft hier echter, blijkens het voorafgaande, een bate, die de gemeenten onder den ouden toestand evenzeer

zouden hebben genoten. Overigens zal, wegens het niet samenvallen van het fonds- en het kalenderjaar, in 1941 slechts 2/3 deel van het hooger geraamde bedrag aan de gemeenten ten goede komen.

Hoewel meevallers altijd prettig zijn, zoo is deze toch voor de gemeenten hard noodig; want deze missen in 1941, tengevolge van een wijziging in de uitkeeringsdata, toch reeds 1/12 van de inkomsten uit het Gemeentefonds, waarvan zij bij de oude uitkeering zouden zijn verzekerd. Hierin ligt overigens op zichzelf niets onbillijks immers in 1931 hebben de gemeenten, wegens veranderingen in de uitkeeringsdata, één maand extra genoten, die zij nu weer om dezelfde redenen zullen missen.

Algezien hiervan kan ten aanzien van de uitkeeringen uit het Gemeentefonds — voorzover het jaar 1941 betreft — noch van reëel geldelijk voordeel, noch van reëel geldelijk nadeel voor de gemeenten worden gesproken, behoudens dan in zoverre, dat het over de periode Mei t. e. m. December 1941 in het Gemeentefonds te storten bedrag gefixeerd is op 2/3 van de opbrengst der gemeentefondsbelasting over het voorafgaande dienstjaar, terwijl bij ongewijzigden toestand de opbrengst van deze belasting over het nieuwe dienstjaar aan dit fonds ten goede zou zijn gekomen.

Voor 1942 en volgende jaren zal nog een regeling moeten worden getroffen. Ook is nog geen oplossing aangegeven voor de moeilijkheid, dat de diverse schoolgeldheffingen niet meer kunnen worden gebaseerd op de gemengde hoofdsom, die krachtens art. 63 der Lager Onderwijswet aan de gegevens van de Gemeentefondsbelasting — tezamen met die van de vermogensbelasting — moet worden ontleend.

Compensaties voor de opcenten op de gemeentefondsbelasting.

In de mogelijkheid tot heffing van opcenten op de hoofdsom der gemeentefondsbelasting mochten de gemeenten een compensatie zien voor de afschaffing van de gemeentelijke inkomstenbelasting in 1931. Maar nu de gemeentefondsbelasting op haar beurt is afgeschaft, kunnen daarop natuurlijk ook geen opcenten meer geheven worden. Doch daarmee vervalt tevens de heffing, die de gemeenten voor haar financiële bewegingsvrijheid zoo hoog noodig hebben. Wel wil de nieuwe regeling de gemeenten zooveel mogelijk geldelijk schadeloosstellen wegens de derving van die inkomsten, maar ook dit — in 1929 nog intact gelaten — stuk autonomie op het gebied van de financiën is haar nu ontnomen.

De bovenbedoelde schadeloosstelling betaalt het Rijk eveneens uit de nieuwe inkomstenbelasting, zoodat het niet alleen een bedrag afzondert voor het Gemeentefonds, maar ook voor de uitkeeringen aan de gemeenten, afzonderlijk wegens compensatie voor het verlies van de opbrengst van de opcenten ¹⁾. Het voor dit laatste doel af te zonderen bedrag wordt gelijkgesteld met een te ramen opbrengst van 75 opcenten op de inmiddels afgeschafte gemeentefondsbelasting. Zooals bekend, mochten de gemeenten aanvankelijk in maximum 100 opcenten heffen, doch later, bij de instelling van het Werkloosheids-subsidiefonds — waarover hieronder nog nader — werden in alle gemeenten 25 opcenten ten behoeve van dat fonds geheven; de gemeenten, die toen reeds aan het plafond zaten, konden sindsdien niet meer boven de 75 gaan.

Een aantal gemeenten kon echter ook de laatste jaren nog beneden het aantal van 75 blijven. Indien het Rijk dus uit de inkomstenbelasting een bedrag gelijk aan 75 opcenten afzondert, zal het hiervan een bepaalde som overhouden.

Het geheele equivalent van de 75 opcenten zal echter aan

¹⁾ Administratief zullen ook deze uitkeeringen via het Gemeentefonds — nl. de speciaal tot dit doel ingerichte „tweede afdeling” van dit fonds — plaats vinden.

de gemeenten ten goede komen. De verdeling hiervan is zoo geregeld, dat elke gemeente een bedrag zal ontvangen, gelijk aan de opbrengst van het aantal opcenten, dat zij op de begrooting van 1941 had geraamd. Is deze begrooting evenwel op een hooger aantal opcenten gebaseerd dan in 1940, dan zal dit meerdere eerst worden betaald, nadat alle andere middelen zooveel mogelijk zijn opgevoerd en toch nog zou blijken, dat de hoogere ontvangsten noodig zouden zijn geweest om het budget te doen sluiten. (Een antwoord op de vraag, hoe gehandeld moet worden ten aanzien van gemeenten, die een hoogere belastingopbrengst voor 1941 niet in de opcenten, maar in de indeeling in een andere heffingsklasse hebben meenen te moeten vinden, wordt in de stukken niet aangegeven).

Het Rijk, dat thans in anderen vorm belastingen int, en uit de opbrengst daarvan het equivalent ten bate van het Gemeentefonds afzondert, doch deze vervangende som niet geheel verdeelt, zal hierdoor, zooals gezegd, een zeker bedrag overhouden. Dit gedeelte zal, tegelijk met de gelden, die daarvoor toch reeds op de Staatsbegrooting moesten worden uitgetrokken, worden gebruikt om de gemeenten, die — bv. door de laatste wijzigingen inzake het Werkloosheids-subsidiefonds — in moeilijkheden zijn geraakt, te steunen. De nieuwe bepalingen terzake van de opcentenheffing hebben dus tot gevolg, dat de gemeenten wel schadeloos worden gesteld, maar tegelijk haar eigen belastinggebied nogmaals zien ingeperkt. Dit laatste is voor de gemeenten een positief nadeel.

Het Werkloosheids-subsidiefonds.

Na een tijdperk van uitkeeringen van Rijksbijdragen in de werkloosheidslasten, die de gemeenten moesten dragen, is in 1935 het Werkloosheids-subsidiefonds ingesteld. In dit fonds werd jaarlijks gestort een Rijksbijdrage, alsmede de opbrengst van een aantal aan de gemeenten onttrokken middelen ten bedrage van in totaal 25 pCt. van haar belastingcapaciteit. In totaal zou uit dit fonds f 100 miljoen per jaar onder de gemeenten worden verdeeld, in dier voege, dat zij ieder een zeker percentage zouden ontvangen van de als werkloosheidslasten erkende uitgaven. Dit percentage werd — en wordt ook thans nog — mede bepaald door de belastingcapaciteit van de betrokken gemeente, en beweegt zich tusschen de 15 en 85 pCt. van het totaal der bedoelde uitgaven. Zou dit nog niet voldoende zijn, dan zou een extra-bijdrage kunnen worden genoten echter niet tot een hooger bedrag dan 14 pCt. van de werkloosheidslasten, zoodat het percentage van vergoeding maximaal tot 99 kon worden opgevoerd. Zouden de begrotingen ook dan nog niet sluitend kunnen worden gemaakt, dan zou het bedrag, dat de gemeenten aan het fonds hadden afgedragen — een vierde van haar belastingcapaciteit — geheel of ten deele aan haar kunnen worden teruggegeven. Het vorige jaar zijn zoowel de zgn. extra-bijdrage als de belastingbijdrage geschrapt, met gelijktijdige overbrenging van de daarvoor bestemde gelden uit het Werkloosheids-subsidiefonds naar den post op de Staatsbegrooting, bestemd voor steun aan de noodlijdende gemeenten.

Nog valt te vermelden, dat het Rijk thans mededeelgerechtigd is geworden in dit oorspronkelijk zuiver voor de gemeenten bedoelde fonds. Hierdoor wordt op den aanvankelijken opzet principieel inbreuk gemaakt.

In dit verband kan nog worden opgemerkt, dat ten aanzien van de uitkeeringen uit dit fonds toch al niet steeds dezelfde lijn getrokken is. Toen bv. het Rijk in 1937 de landbouwers wilde helpen, werd ook de aanvullende steun van een categorie half-zelfstandige boeren — de zgn. B-boeren — via de gemeenten ten laste van het fonds gebracht, terwijl de steun, verleend aan stedelijke werklozen, die tot dezelfde categorie behooren (behangers e. d.) niet aan het fonds mag worden gedeclareerd. Het is nog niet te zeggen, welke gevolgen de mededeelgerechtigdheid van het Rijk in de praktijk zal hebben.

Vergoedingen wegens oorlogsgeweldschade.

Een schets van de nieuwe bepalingen op het gebied der gemeentefinanciën zou wel zeer onvolledig zijn, indien daarin niet met enkele woorden werd gerept van de vergoeding, die de gemeenten zullen ontvangen wegens geleden oorlogsgeweldschade²⁾.

Voor de publiekrechtelijke en daarmee gelijkgestelde lichamen is op dit punt een afzonderlijke regeling getroffen, die van het „Besluit betreffende de bijdragen van het Rijk in de door oorlogsgeweld veroorzaakte schaden aan particuliere goederen” in vrij sterke mate afwijkt.

Deze regeling voor de gemeenten en daarmee gelijk te stellen lichamen is opgenomen in Verordeningenblad 1941/4, no. 18. Zij is weinig bevredigend, omdat de bepalingen zoo zijn gesteld, dat zelfs in gevallen van vrij ernstige schade niets wordt vergoed, terwijl in de ernstigste gevallen afwijkende maatstaven zullen moeten worden aangelegd.

De oorzaak moet worden gezocht in de omstandigheid, dat, terwijl „schade” een verlies aan waarde veronderstelt, van gemeentelijke objecten dikwijls heel moeilijk de waarde kan worden bepaald. De regeling gaat daarom niet uit van het waardeverschil, noch van een vergoeding van de herstelschade — met een billijke verrekening van nieuw voor oud —, maar uitsluitend van het *schuldrestant*, dat op het vernietigde goed ten tijde van het verlies nog rustte. Is het goed gedeeltelijk beschadigd, dan wordt ook maar een evenredig deel van dit schuldrestant vergoed. Dit kan de schade-uitkeering bovenmatig drukken. Zijn gebouwen, die overigens nog tientallen van jaren, zoo geen eeuw, konden worden gebruikt, indertijd niet uit leeninggeld, maar ten laste van den gewonen dienst verkregen, of is de betreffende leening reeds afgelost, dan wordt in het geheel geen schadeloosstelling uitgekeerd. Magazijnvoorraden, bruggen, gebouwen, autobussen, kostbare inventarissen, voor dit alles wordt niets vergoed, wanneer de gemeente terzake daarvan geen leeningsschuld (meer) heeft.

Na deze beperkende bepalingen volgt nu echter nog een andere. Wanneer nl., aan de hand van de zoeven gememoreerde normen, een schadebedrag is vastgesteld, zal op de naar aanleiding daarvan te bepalen uitkeering eerst nog in mindering moeten worden gebracht 5 pCt. van (1°) de belastingcapaciteit over het boekingsjaar 1938/1939, (2°) de uitkeering uit het Gemeentefonds over het uitkeeringsjaar 1938/1939, en (3°) de gemiddelde winstuitkeering van de gemeentelijke electriciteits-, gas- en waterleidingbedrijven over de jaren 1936, 1937 en 1938, vermeerderd met de winstvervangende uitkeeringen (vergoeding voor kabels, buizen, enz.), doch verminderd met de — in de praktijk vrijwel niet voorkomende — verliezen van die bedrijven.

Onnoodig op te merken, dat hier elementen in de berekening worden betrokken, die totaal vreemd zijn aan de geleden schade, en dat hier rekening wordt gehouden met een draagkracht, die in de getroffen gemeenten niet meer aanwezig is, met een belastingcapaciteit, die niet meer bestaat, en met bedrijfswinsten, die praktisch niet meer worden gemaakt. De bepaling, dat de uitkeering in bijzondere gevallen op andere wijze kan worden vastgesteld, moge aan de zwaarst getroffen gemeenten nog hoop op een billijk vergoeding geven, doch als regel zullen, indien de voorschreven scherpere bepalingen toegepast, de gemeenten weinig of niets ontvangen; althans zoo weinig, dat van een bijdrage in het herstel der geleden oorlogsgeweldschade nauwelijks sprake kan zijn. En omdat dit toch zeker niet in de bedoeling kan hebben gelegen, moet worden gehoopt, dat bij de uitvoering van het besluit alsnog als regel mildere normen zullen worden toegepast.

²⁾ Zie hierover uitvoeriger in het Weekblad voor Gemeentebelangen van 7 Febr. 1941.

Rijksinspecteurs voor de gemeentefinanciën.

Tot slot zij nog vermeld, dat het in de bedoeling ligt vanwege het Rijk ambtenaren aan te stellen, die in iedere provincie het toezicht op de gemeentefinanciën zullen uitoefenen. Het is ook mogelijk, dat in één provincie meer dan één inspecteur zal resideeren. Deze functionarissen zullen een nieuw contact tot stand moeten brengen tusschen de het meest bij deze materie betrokken departementen in Den Haag (Financiën en Binnenlandsche Zaken), de provinciale griffie en de gemeenten.

Men begrijpt, dat van deze ambtenaren veel takt zal worden gevergd. De gemeentebesturen zullen allicht geneigd zijn te gelooven, dat nu een tijd van inmench medebestuur zal beginnen. Men mag aannemen, dat dit niet de bedoeling van het nieuwe instituut is; maar hoe dikwijls zal de uitwerking van een opzet afwijken? De maatregel zal wellicht moeten worden verklaard uit een behoefte van het Departement van Financiën aan vooruitgeschoven stellingen, nu de gemeenten — wegens de afschaffing van haar belasting naar het inkomen — nog meer dan vroeger op Rijksuitkeeringen worden aangewezen. Men zal dus door intensief toezicht tot grotere exacte kennis van plaatselijke toestanden willen komen. Een misschien kan het instituut ook leiden tot het inzicht, dat op deze wijze de verantwoordelijkheid van de gemeenten naar Rijksautoriteiten wordt verplaatst.

Doch na dit alles moge toch de wenschelijkheid worden bepleit, dat de beperkte zelfstandigheid, die de gemeenten in dit opzicht nog hadden, zoo spoedig mogelijk weer wordt hersteld.

J. HASPER.

EFFECTENVERNIEUWING.

Het Verordeningenblad van 1 Maart 1941 heeft de Nederlandsche effectenbezitters verblijd met besluit No. 33, houdende het Effectenvernieuwingsbesluit 1941. Verblijd is hier het juiste woord. Zelden is een wettelijke bepaling iets anders dan een vrijheidsbeperking. In dit geval is het een geschenk. De inhoud van het geschenk is het Effectenvernieuwingsbureau, welk Bureau er inderdaad reeds is, en dat is samengesteld uit de Heeren Dolman, De Graaff en Van Lernep, respectievelijk van het Departement van Financiën, de Vereeniging voor den Effectenhandel en Broekmans Administratiekantoor, terwijl het secretariaat is opgedragen aan de Vereeniging voor den Effectenhandel te Amsterdam en medewerking wordt verleend door de Vereeniging van Effectenhandelaren te Rotterdam. Voor effecten een uiterst deskundig gezelschap; indien ceelen, polissen of andere waardepapieren moeten worden beoordeeld, zullen zij zich ongetwijfeld door op de betreffende gebieden deskundigen weten te doen voorlichten.

Het Bureau is een uitkomst voor twee categorieën van getroffen. Tot de eerste categorie behooren degenen, die hun toonderpapieren nog kunnen vertoonen, hoewel in sterk gehavende vorm, of die op een andere wijze, bijvoorbeeld uit administratieboeken, omtrent het stuk iets kunnen aantonen, en tot de tweede categorie zij, die geenerlei bewijzen hebben en dus omtrent aard, hoeveelheid en nummer niets kunnen aantonen.

Bij de eerste groep zijn er, die geplaatst worden door onwil, bezwaren of te hooge kosten van de zijde der effecten-uitgevende instelling. Om een voorbeeld te geven, mogen van de certificaten Nederlandsche Werkelijke Schuld door de Administratiekantoren geen duplicaatstukken worden afgegeven, doch moeten de houders zich per request tot den Minister van Financiën wenden „met verzoek hersteld te mogen worden in het bezit van het teloor geraakte kapitaal”. Verder bevatten de desbetreffende aanwijzingen: „Bij gunstige beschikking wordt het bedrag van het verloren geraakte kapitaal ten name van den eigenaar in-

geschreven in het Grootboek der Nationale Schuld met verband, dat de inschrijving gedurende 10 jaar onvervreemdbaar is, welke inschrijving eerst plaats vindt, nadat van te voren ten genoegen van het Administratiekantoor is borge gesteld voor het bedrag van 10 jaar rente. De kosten, verbonden aan het doen van de wettelijk voorgeschreven oproepingen in de dagbladen, van zegels, porto-, enz., welke kosten aan het Rijk moeten worden vergoed, bedragen pl.m. f 50.—, onverschillig de hoegrootheid van het kapitaal en het aantal certificaten. Met een en ander verlopen ruim twee jaar. Daarna volgt het inschrijven in het Grootboek, waaraan eenige verdere kosten verbonden zijn, als de provisie, overschrijvingskosten, kosten van de gebruikte formulieren enz."

Administratiekantoren van Amerikaansche aandeelen nemen het standpunt in, dat een garantie zonder een tijdlimiet moet worden gesteld. Het is te begrijpen, dat het doen stellen van een „eeuwigdurende" garantie voor den getrotten particulier bezwaarlijk is.

Men mag aannemen, dat het bestaan van het Bureau alleen reeds er toe zal bijdragen, dat de bezwaren geringer zullen worden en dat de uitgevende instellingen er een aansporing in zullen zien om ook zonder tusschenkomst van het Bureau de getroffen te helpen.

Met de tweede groep staan de zaken anders. Hier heeft van onwil, bezwaren of te hoge kosten geen sprake te zijn. Voor de meest welwillende en volmaakt tot medewerking bereid zijnde instelling is het een vrijwel onoplosbaar vraagstuk, hoe men den ongelukkigen verliezer moet helpen, die tengevolge van een notoire ramp niet in staat is te bewijzen, welke stukken hij had en welke nummers deze droegen. Voor die gevallen kan het bureau een uitkomst zijn, omdat de mogelijkheid bestaat receptissen uit te geven, die na verloop van vijf jaren door het Bureau door een nieuw stuk kunnen worden vervangen. Deze stukken zullen een opvolgend nummer dragen boven de nummers der stukken van het overeenkomstige uitstaande kapitaal aan waardepapieren, waarvan zij deel uitmaken. Zij zullen zelfs meeloten en dividenden geven, waarop voorschot kan worden instellend, voor welke sommen het Bureau de uitgevende instelling vrijwaart voor schade, die zij tengevolge van de uitgifte der receptissen zou kunnen lijden.

Het Bureau zal zoo veel mogelijk zijn bemiddeling verleenen voor de vervanging van buitenlandsche waardepapieren. Ook dit is een belangrijke bepaling. Buitenlandsche instellingen zijn dikwijls formeeler dan wij ons kunnen voorstellen, en waar de particulier niets zou kunnen bereiken, daar is het gezag van het Departement van Financiën en van de Vereeniging voor den Effectenhandel een niet te onderschatten factor om in moeilijke gevallen de gewenschte nieuwe stukken te verkrijgen.

Tegenover al deze voordeelen en gunsten staan natuurlijk ook wel eenige verplichtingen, waarvan er hier een drietal wordt genoemd.

De uitgevende instellingen moeten de recherchelijst raadplegen. Het staat er zóó, dat zij, of hunne betaalkantoren, moeten toezien, of er coupons of dividendbewijzen worden aangeboden, welke voorkomen op de door de Vereeniging voor den Effectenhandel uitgegeven verzamellijsten van de door de politie uitgegeven recherchelijsten. Dit raadplegen moest toch reeds geschieden, wilden zij niet in conflict komen met artikel 417bis van het Wetboek van Strafrecht, waarin de heling wordt behandeld. Daar de raadpleging van de mededeelingen van de justitie moeilijk was en dus redelijkerwijze door de rechtliche niet kon worden geëisch, heeft de Vereeniging voor den Effectenhandel na een in 1938 met het Departement van Justitie gepleegd overleg de verzamellijsten samengesteld, die een gemakkelijk overzicht geven van de als gestolen en verloren opgegeven effecten. In de practijk zal het er op neerkomen, dat de betaalkantoren de taak overnemen om, ingeval

van aanbieding van op deze lijst voorkomende nummers, de uitbetaling van rente en/of dividend te weigeren en aan het Bureau kennis te geven. De verantwoordelijkheid voor de gedragingen van het betaalkantoor blijft echter voor rekening van de uitgevende instelling, die in de feite van haar betaalkantoor derhalve voorzichtig moet zijn.

Dan is er in de tweede plaats het risico, dat genomen moet worden, voortvloeiende uit het feit, dat later eventueel het vervangen stuk toch nog voor den dag mocht komen. Ondanks alle te nemen voorzorgen kan het Bureau zich immers vergissen. Voor die vergissing is het volgens het Besluit aansprakelijk en de Staat waarborgt die aansprakelijkheid. Het Bureau zal echter zijn maatregelen kunnen nemen om dit risico te dekken, en het zal van den ontvanger van de nieuwe stukken een premie kunnen vragen, waarvoor dit risico zou kunnen worden verzekerd. Met de daaruit voortvloeiende kosten zullen de aanvragers derhalve wellicht rekening moeten houden.

Een derde plicht, die met het bovenstaande verband houdt, is er een voor alle houders en rustige bezitters, om de krant goed te lezen. Het Bureau zal per advertentie in een dagblad en in de Prijscourant van de Vereeniging voor den Effectenhandel oproepen doen. De bepaling van een driedelige aankondiging komt in de statuten van vele naamloze vennootschappen voor, maar de algemeene indruk is wel, dat niemand zich daarvan iets aantrekt. Wie een stuk heeft, voelt zich onbedreigd, al staat er in de statuten, dat het oude stuk waardeloos wordt door uitgifte van een nieuw stuk na de voorgeschreven oproepingen. De jurisprudentie was niet van dien aard, dat de houder door advertenties kon worden „gedeposeerd". Nu is dat anders en raadpleging van de advertentiëkolommen van het dagblad, waarop de keuze van het Bureau is gevallen, is dus plicht.

Apparatuur bestaat er een goed functionneerend beursapparaat in den vorm van de leden van de drie bekende aaneengesloten Vereenigingen, die eenerzijds in staat zijn als betaalkantoor de recherchelijsten te raadplegen voor hen, die aan hunne kassen komen, maar die anderzijds ook voor hunne cliënten de publicaties van het Bureau zullen controleeren, evenals zij reeds thans de uitlotingen behandelen.

Het Nederlandsche beurswezen is gebaseerd op den handel in toonderstukken en het Vernieuwingsbesluit vormt daarin een onmisbare schakel. Het reglement van de Amsterdamsche beurs bevatte reeds bepalingen over de noteering van duplicaten; de Zegelwet voorzag in de kosteloze zegeling van nieuwe stukken, en de voor ons liggende regeling van de wijze, waarop men aan nieuwe stukken kan komen, completeert dit stelsel.

F. J. BREVET.

DE SYNDICALISTISCHE ORGANISATIE IN SPANJE.

In het algemeen kan men zeggen, dat, afgezien van Rusland, de economische ordening op het vasteland van Europa zich volgens of althans onder den invloed van twee systemen voltrekt, t.w. het Italiaansche en het Duitsche systeem, zij het ook, dat in de verschillende landen meer of minder belangrijke afwijkingen worden aangetroffen.

De kenmerken van beide systemen zijn globaal gesproken de volgende. Het corporatieve *Italiaansche* systeem beschouwt het geheele economische leven, en allen, die daaraan deelnemen, als een éénheid, zoodat in de corporatie werkgevers en werknemers zich dan ook tezamen vereenigen ter behartiging van hun beider en van het algemeen belang. Onder *corporatie* moet men immers verstaan een nationale éénheid van al degenen, die, zowel in leidende als in ondergeschikte functie, betrokken zijn bij het tot stand brengen van een der afzonderlijke, stoffelijke of

geestelijke goederen, die de samenleving nodig heeft¹⁾. In Italië wordt verder de organisatie geheel door den Staat zelf geleid en zijn de corporaties zuivere staatsorganen. Het lidmaatschap van een corporatie is in principe vrij.

Duitschland daarentegen verdeelt het gebied der economische activiteiten in vier scherp gescheiden groepen — arbeid, landbouw, overig bedrijfsleven („Gewerbe”) en vrije beroepen —, die zelfstandig naast elkaar bestaan. Deze groepen zijn volkomen autonoom en „selbstverantwoordelijk” en de Staat beperkt zich tot een soort algemeen toezicht. Het lidmaatschap van één dezer groepen is voor hen, die binnen haar gebied vallen, verplicht.

De organisatie in *Portugal*, die uit 1933 dateert, draagt een corporatief karakter, echter met o.a. dit belangrijke kenmerk, dat de corporaties hier autonome organen zijn van een bepaalden bedrijfstak, en geen staatsorganen, zooals in Italië. Ook is deze organisatie meer gedifferentieerd.

De organisatie in het *Protectoraat Bohemen en Moravië*, evenals de voor *Nederland* en thans ook voor *België* ontworpen organisatie, welke laatste twee zich tot het bedrijfsleven (buiten den landbouw) beperken, komen geheel overeen met het Duitse voorbeeld²⁾.

Tenslotte heeft *Spanië*, volgens de in het Staatsblad van 7 December 1940 gepubliceerde „Wet op de grondslagen van de Syndicaatsorganisatie”, een eveneens corporatieve (of volgens de eigen terminologie: *syndicalistische*) organisatie ontworpen, die zeer duidelijk den invloed zoowel van het Italiaansche als van het Duitse voorbeeld vertoont, maar toch ook nog verschillende eigen kenmerken heeft.

Reeds eerder echter, tijdens den burgeroorlog, had de Nationalistische Partij (de *Falange Espanola Tradicionalista*) een organisatie ontworpen en daartoe de werkgevers en de werknemers in aparte, naast elkaar staande organisaties vereenigd. In 1938 werden deze twee organisaties vereenigd tot één organisatie, zoowel werkgevers als werknemers omvattende, die uit de Falange werd losgemaakt en tot een staatsonderdeel werd omgevormd, staande onder het speciaal gevormde „Ministerie van Syndicalistische organisatie en actie”.

Na den burgeroorlog werd evenwel, o.a. wegens een te groot bureaucratisme, de syndicalistische beweging opnieuw als een onderdeel van de Falange gereorganiseerd. Daartoe werd in de Falange een speciale commissie, de „Nationale Delegatie der Syndicaten”, gevormd, die competent is voor alle syndicale kwesties.

Bij bovengenoemde wet — die helaas op meerdere plaatsen aan duidelijkheid te wenschen overlaat — zijn nu de grondslagen voor deze syndicalistische organisatie herzien en definitief vastgelegd.

Artikel 1 bepaalt, dat alle Spanjaarden, voorzoover zij aan de productie medewerken, één groote nationale en syndicalistische gemeenschap vormen, omvattende dus zoowel werkgevers als werknemers.

Deze gemeenschap is gesubordineerd aan de Falange en staat onder leiding van de *Nationale Commissie der Syndicaten*.

Vervolgens splitst deze gemeenschap zich in twee organisaties. De eene organisatie, die we „verticaal” zouden kunnen noemen en die gevormd wordt door de *Nationaal-Syndicalistische Centrales*, behartigt speciaal de sociale en politieke belangen van de deelnemers aan het productieproces, en doet derhalve eenigszins denken aan het Duitse Arbeitsfront.

De opbouw van deze „verticale” organisatie is als volgt:

¹⁾ vgl. E. Brongersma: De opbouw van een corporatieve staat. Staatkundige en maatschappelijke beginselen der Portugeesche grondwet van 19 Maart 1933 (Urecht 1940).

²⁾ *Frankrijk* heeft in Augustus 1940 een provisoire organisatie in het leven geroepen, die geheel moet worden gezien als een noodmaatregel om de in ernstige moeilijkheden geraakte industrie met staatshulp en staatscontrole staande te houden.

Onderaan in iedere plaats (stad, dorp) vereenigen zich de werkgevers tezamen met de werknemers per bedrijfstak tot los naast elkaar staande *Syndicaten*. Er zijn dus evenveel syndicaten als er bedrijfstakken zijn.

Al deze plaatselijke Syndicaten vereenigen zich daarna gezamenlijk tot één plaatselijke *Broederschap van Syndicaten*. Op deze wijze wordt dus het contact tusschen de verschillende bedrijfstakken verkregen.

De Syndicaten en Broederschappen zijn publiekrechtelijke lichamen; hun statuten moeten worden goedgekeurd door de Nationale Commissie der Syndicaten en moeten worden ingeschreven in een desbetreffend register.

Deze plaatselijke organisaties concentreeren zich vervolgens per provincie tot overeenkomstige organisaties. De Syndicaten in de verschillende plaatsen bundelen zich tot *Provinciale Delegaties*, die ook weer ieder één bedrijfstak omvatten. Terwijl vervolgens al deze verschillende Provinciale Delegaties, tezamen met alle syndicaten en broederschappen in die provincie, ook weer per provincie tot een eenheid worden vereenigd. En deze eenheid is dan de *Nationaal-Syndicalistische Centrale*.

Het eigenaardige is, dat deze organisatie dus a.h.w. uit twee elementen bestaat, waarvan het eene zuiver bedrijfstakwijze is opgebouwd en het andere regionaal.

De taak van deze Nationaal-Syndicalistische Centrales is, zooals gezegd, de behartiging van de politieke en sociale belangen van werkgevers en werknemers en deze taak omvat:

- a. het vaststellen van normen betreffende de eenheid en de samenwerking tusschen werkgevers en werknemers.
- b. wettige vertegenwoordiging van de aangesloten personen.
- c. regeling van arbeidsconflicten.
- d. bevordering van de beroepsbekwaamheid.
- e. hulp- en credietverleening.
- f. statistische werkzaamheden omtrent arbeidsvoorwaarden, productie, marktsituatie, etc.
- g. vervulling van de functies, die de leiding opdraagt.

Ter vervulling van deze taak kan elke Centrale van iederen werkgever en werknemer, die binnen haar gebied valt, een bijdrage vorderen, onverschillig of deze persoon al dan niet lid is.

De tweede organisatie, waarin zich de „syndicalistische gemeenschap van alle Spanjaarden” splitst, is een „horizontale” organisatie en wordt gevormd door de *Nationale Syndicaten*. Dit is een zuiver vaksgewijze organisatie van het bedrijfsleven. Hoewel een Nationaal Syndicaat eenigszins doet denken aan een „Wirtschaftsgruppe” in Duitschland, is haar arbeidsveld toch ruimer. Ieder Nationaal Syndicaat omvat immers „het economisch proces van één of meer analoge producten en bijproducten van het begin der productiephase af totdat zij in handen van den consument komen”.

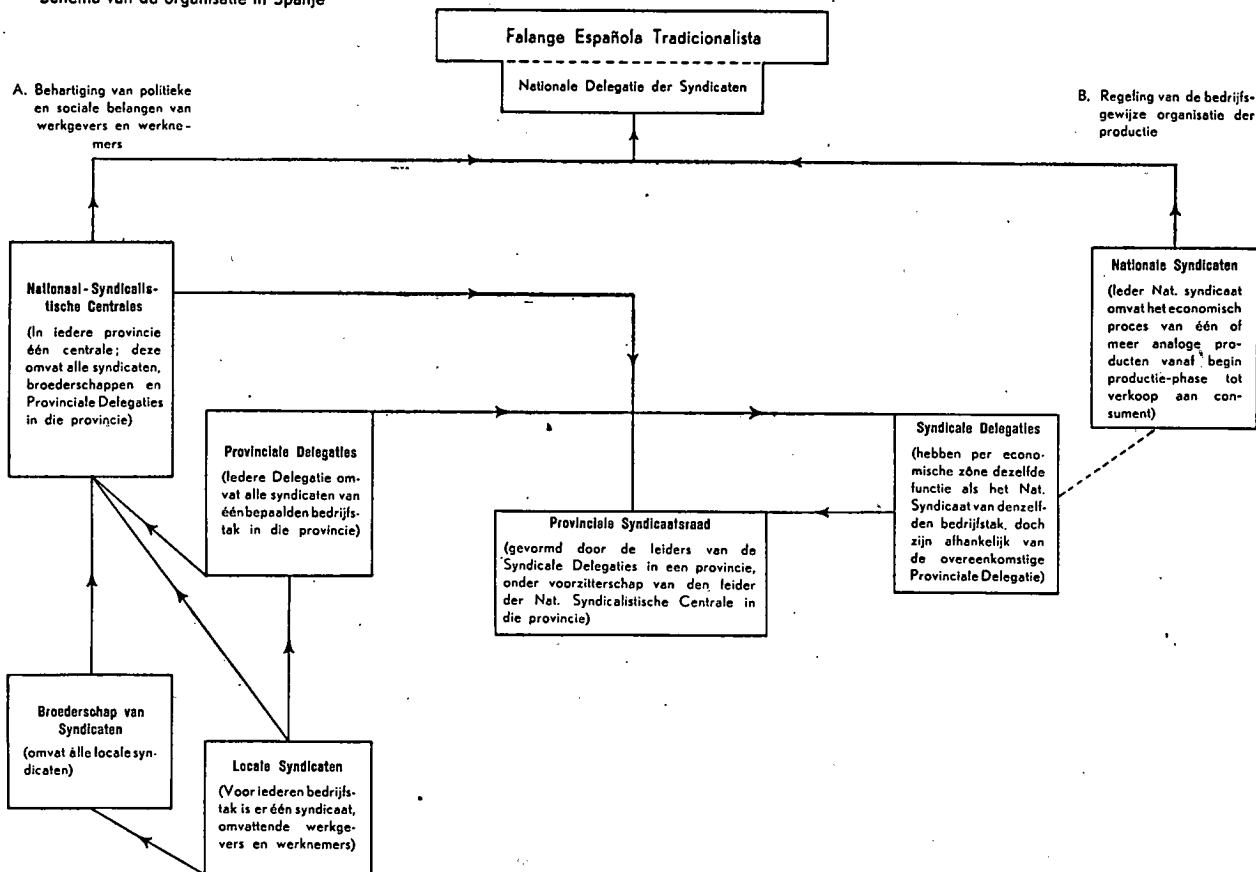
De taak van de Nationale Syndicaten, waarvan er dus uiteindelijk een vrij groot aantal zal ontstaan, bestaat in het adviseeren van de Regeering omtrent de regeling en bevordering der productie, de verdeling der goederen, en de vaststelling der prijzen, terwijl zij tevens binnen de grenzen van hun bevoegdheid moeten zorgen, dat voldaan wordt aan de normen en richtlijnen, welke de Staat, als opperste leider van het economisch leven, aangeeft.

Bij de classificatie der Nationale Syndicaten houdt men rekening met den aard der producten, de geographische zone, en met de vraag, of men te doen heeft met de (industriële) productie, dan wel met de distributie der goederen.

Ieder Nationaal Syndicaat is een publiekrechtelijk lichaam, welks statuten moeten worden goedgekeurd door de leiding van de Falange, na advies van de Nationale delegatie der Syndicaten.

De leider van elk Nationaal Syndicaat wordt benoemd door de leiding der Falange, op voorstel van de Nationale Commissie der Syndicaten. Deze leider heeft alle autoriteit en verantwoordelijkheid.

Schema van de organisatie in Spanje

De leider wordt bijgestaan door personen uit de verschillende kringen, onderafdeelingen en economische groepen, waarin de bedrijfstak, die in syndicaatsverband is georganiseerd, is verdeeld ³⁾. Tzamen vormen deze personen de *Junta Central Sindical*.

In deze Junta Central Sindical hebben tevens zitting vertegenwoordigers van het Ministerie van Landbouw of van het Ministerie van Industrie en Handel of van het Ministerie van Arbeid, al naar gelang van den aard van den betreffenden bedrijfstak.

Het eigenaardige is nu verder bij deze constructie, dat, terwijl het Nationale Syndicaat de organisatievorm van een bepaalden bedrijfstak is voor het geheele land, men bovendien nog een apart orgaan geschapen heeft, dat voor dien bedrijfstak per economische zône dezelfde functies vervult, maar dat toch *niet* een onderdeel is van het Nationale Syndicaat, doch integendeel afhankelijk is van de overeenkomstige Provinciale Delegatie. Men is blijkbaar uitgegaan van de idee, dat, nu men in de Provinciale Delegatie een bedrijfsgewijze opgebouwd orgaan heeft, dat weliswaar in de eerste plaats dient ter behartiging van de politieke en sociale belangen, men dit orgaan toch ook kan inschakelen bij de zuiver vaksgewijze organisatie van het bedrijfsleven.

Vandaar dus, dat men per bedrijfstak in iedere economische zône gevormd heeft een *Syndicale Delegatie*, afhankelijk van de overeenkomstige Provinciale Delegatie, doch per economische zône dezelfde functie vervullende als het overeenkomstige Nationale Syndicaat voor het geheele land. Er zijn dus ook weer per economische zône evenveel Syndicale Delegaties als er bedrijfstakken zijn.

De leiders van de verschillende Syndicale Delegaties in

³⁾ Over de functie van deze kringen, onderafdeelingen en economische groepen wordt niet verder gesproken, zoodat het niet duidelijk is, of ze bijv. te vergelijken zijn zijn met de „Fachgruppen“ en „Fachuntergruppen“ in Duitsland.

een provincie vormen tezamen den *Provinciale Syndicaatsraad*, die onder voorzitterschap staat van den leider van de Nationaal-Syndicalistische Centrale in die provincie. Hier wordt dus het contact verkregen tusschen de verschillende vakorganisaties.

Uit het voorafgaande blijkt, dat de leiding en coördinatie van de verticale en horizontale organisatie voor het geheele land gevormd worden door de Nationale Delegatie der Syndicaten. Per provincie berust de coördinerende functie blijkbaar bij de Nationaal-Syndicalistische Centrale in die provincie. Deze Centrale omvat immers in de eerste plaats alle syndicaten en broederschappen van de verticale organisatie, terwijl de leider der Centrale tevens leider is van den bovengenoemden Syndicaatsraad, die de leiders omvat van die provinciale organen, die de vaksgewijze bedrijfsorganisaties regelen.

Ten aanzien van iedere *onderneming* is het volgende bepaald: De verschillende personen (werkgevers en werknemers), die aan een onderneming deelnemen, vormen „een gemeenschap van doelstellingen en een solidariteit van belangen, op basis van de principes van loyaliteit en wederkerigen bijstand in den dienst van het Vaderland“.

De leiding van de onderneming berust bij den ondernemer, met de verantwoordelijkheid om de syndicale regels toe te passen. Te dien einde wordt hij bijgestaan door leden van het personeel, die daartoe reglementair worden aangewezen.

Aldus de Spaansche constructie. Het typische is dus wel dit, dat de verschillende organen noch autonoom zijn (zooals in Portugal en Duitsland), noch staatsorganen zijn (zooals in Italië), maar dat zij een partij-onderdeel vormen, terwijl er aan den anderen kant nauw contact bestaat met de civiele bestuursorganen van den staat. Artikel 19 der wet bepaalt dan ook uitdrukkelijk, dat alle leidende functies in de verschillende organen door leden van de Falange bekleed moeten worden.

De staatsbemoeienis gaat niettemin ver en komt o.a. tot uiting in het feit, dat vertegenwoordigers van de desbetreffende Ministeries zitting hebben in de Junta Central Sindical.

De syndicaatsvorming en de aansluiting daarbij is vrijwillig, hoewel desondanks de disciplinaire macht van een syndicaat zich uitstrekt over alle personen (ook de niet aangeslotenen) van de betreffende groep.

Aan de belangen van de consumenten wordt in deze constructie geen aandacht geschonken, terwijl toch het uiteindelijke doel van alle productie en van alle handel de consumptie is. Italië is het eenige land, dat in dit opzicht bepalingen heeft getroffen, nl. door voor te schrijven, dat in iedere corporatie drie vertegenwoordigers van de Fascistische partij zitting moeten hebben ter behartiging van de consumentenbelangen ⁴⁾.

Dr. T. HUITEMA.

⁴⁾ In het pas gepubliceerde uitvoeringsbesluit betreffende de organisatie in België is ook bepaald, dat in de gewestelijke „Kamers van Economie” een vertegenwoordiger der consumentenbelangen zitting moet hebben.

DE RIJKSMIDDELEN OVER FEBRUARI 1941.

Algemeen beeld.

Blijkens het in dit nummer voorkomende overzicht van den stand der Rijksmiddelen op ultimo Februari van het loopende dienstjaar hebben de „overige”, d.w.z. de niet-directe heffingen in de kortste maand ditmaal f 44.841.900 opgeleverd. Dit is nog rond een kwart miljoen meer dan de opbrengst van Januari jl. Aan den eenen kant heeft de loonbelasting thans haar eerste groote maandopbrengst (van f 7.742.300) opgeleverd. Daarnaast hebben, om ons alleen tot de groote verschillen te beperken, de successie-rechten ruim f 2½ miljoen meer opgebracht, dan in de eerste maand des jaars. Deze twee meevallers werden evenwel geheel te niet gedaan door het nadeelig verschil in opbrengst ad f 9.392.350, dat door de omzetbelasting wordt aangewezen, in verband met de omstandigheid, dat de voornaamste baten uit dit middel in de eerste maand van het kwartaal worden ontvangen. Overigens werd het hooge peil van Januari vrijwel gehandhaafd.

Bij vergelijking van de opbrengstcijfers met die van de gelijknamige maand van het vorige jaar blijkt, dat verreweg de meeste middelen zich in stijgende richting hebben bewogen. Een uitzondering wordt alleen gemaakt door de invoerrechten, het statistiekrecht, de couponbelasting en de zegelrechten. In totaal bedraagt de vooruitgang f 10.095.900.

De totale opbrengst over de eerste twee maanden bedraagt f 89.430.000, tegen f 76.602.200 voor dezelfde middelen in de maanden Januari en Februari van 1940. Ook hier valt de vergelijking bijna geheel ten voordeele van het loopende jaar uit. Slechts drie middelen, t.w. de invoerrechten, het statistiekrecht en de couponbelasting, gaven een lagere ontvangst; de invoerrechten intusschen tot het zeer aanzienlijke bedrag van f 14.563.200. De overige veertien heffingen gaven tezamen een accres van f 27.881.300 te zien.

Loonbelasting.

Over de loonbelasting spraken wij reeds. Veilig mag worden aangenomen, dat deze heffing, die zoo juist haar intrede heeft gedaan, nog niet op peil is. Immers moet ongetwijfeld worden verwacht, dat per jaar meer zal worden verkregen dan het twaalfvoud van hetgeen in de afgelopen maand in 's Rijks schatkist is gevloeid.

Invoerrechten.

De invoerrechten leverden nog iets minder op dan in de maand Januari jl. Er kwam thans binnen f 2.023.400, d.i. f 7.630.200 minder dan in Februari 1940 kon worden

geboekt. In het laatste kwartaal van het vorige jaar bewogen de ontvangsten zich tusschen f 5 en 6 miljoen per maand. De tegenwoordige achteruitgang is toe te schrijven aan de afschaffing van het invoerrecht op Duitse goederen. Bij het statistiekrecht, dat een betrouwbare maatstaf biedt voor den omvang van onzen geheelen buitenslandschen handel, is de vermindering veel geringer. Ditmaal werd f 99.000 ontvangen, tegen f 194.000 in Februari 1940.

Accijnzen.

De accijnzen wezen alle zonder uitzondering een hooger opbrengstcijfer aan. Hoezeer deze middelengroep op dit oogenblik floreert, blijkt wel uit het feit, dat de accijnzen gezamenlijk in de eerste twee maanden f 12.577.400 meer hebben opgeleverd dan in hetzelfde tijdvak van het vorige jaar. De zoutaccijns gaf een surplus van f 260.700. Ook de voorafgaande maand was zeer gunstig. Nog steeds staat de verhooging in verband met de belemmering van den uitvoer, waardoor de aanzuivering van crediettermijnen veelal in contanten geschiedt. De geslachtaccijns wees een hogere opbrengst aan van f 553.900; een ontvangst van f 1.341.500 beteekent een record-cijfer. Blijkbaar hebben weer belangrijke slachtingen plaats gehad; ook zijn de veeprijzen gestegen. Dat de wijnaccijns een accres vertoonde (van f 77.500) is hieraan toe te schrijven, dat in verband met de overgangsbepalingen van de nieuwe regeling betreffende deze belasting verschillende verschuldigde accijnsbedragen vervroegd zijn binnengekomen. Zooals bekend, vervalt de tegenwoordige heffing en wordt daarvoor in de plaats, met ingang van 1 Februari jl., een invoerrecht geheven. De gedistilleerdaccijns gaf f 890.000 meer dan in Februari 1940 en de bieraccijns f 348.100. Beide opbrengsten zijn niet zoo hoog meer als in de voorafgaande maanden; niettemin worden, dank zij het toegenomen verbruik, nog respectabele maandopbrengsten geboekt. De suikeraccijns wees een vermeerdering in opbrengst aan van f 1.028.400 en verschaft niet minder dan f 5.879.700. Hierbij moet evenwel worden bedacht, dat de 10 procenten, die van 1 Maart 1940 af worden geheven en die aanvankelijk aan het Leeningfonds werden goedgeschreven, thans onder de gewone middelen worden verantwoord. Een belangrijk deel der stijging is hierdoor verklaard. Voorts telde de maand December 1940 (de suikeraccijns kent een crediettermijn van twee maanden) ditmaal vijf verschijndagen van den crediettermijn, tegen vier in 1939, zoodat moet worden vastgesteld, dat de suikeraccijns feitelijk trager heeft gevloeid dan in Februari 1940. Tenslotte moet nog worden gewezen op den tabaksaccijns, die weer bijzonder hoog was wegens het vroeger dan gewoonlijk aanzuiveren van crediettermijnen voor het verkrijgen van nieuw crediet. De ontvangst van Februari 1940 werd met f 3.380.100 overschreden; voor een deel komt deze stijging op rekening van de met 1 Augustus 1940 ingevoerde verhooging van het tarief.

Andere indirecte heffingen.

De omzetbelasting bracht f 7.463.200 op, hetgeen een vooruitgang bij Februari 1940 van f 906.200 beteekent. Merkwaardig is, dat Januari en Februari van dit jaar minder hebben opgeleverd dan de eerste twee maanden van het 4e kwartaal 1940. Er hadden toen evenwel veel navorderingen plaats. Bovendien is met ingang van 1 Januari jl. weder een geheel gewijzigde regeling ingevoerd, die belangrijke extra-baten belooft, doch waarvan de werking zich eerst na afloop van het eerste kwartaal zal doen gevoelen. De couponbelasting liep terug met f 93.700, voornamelijk door het wegvallen van de belasting op buitenslandsche effecten. Overigens was de opbrengst van dit middel hooger dan in twaalf maanden het geval was geweest.

Bij de conjunctuurheffingen valt opnieuw een inzinking

te constateeren. De zegelrechten brachten slechts f 20.200 minder op dan in dezelfde maand van het vorige jaar, hetgeen niet aan vermindering van de beursbelasting is te wijten, daar deze heffing juist met f 53.400 vooruitging. In vergelijking met de zeven voorafgaande maanden is de daling echter veel belangrijker. Bij de registratierechten valt iets dergelijks op te merken. Er kwam f 149.500 meer binnen dan in Februari 1940, doch belangrijk minder dan in de maanden Juli 1940 t.e.m. Januari 1941. Van de opleving, die den laatsten tijd in deze middelengroep te constateeren viel, is niet veel overgebleven.

De successierechten waren ditmaal bijzonder hoog (ontvangst f 6.023.350 tegen f 3.506.600 in Februari 1940). Het geldt hier echter een wisselvallig middel, waarbij de maandontvangsten dikwijls sterk uiteenloopen.

De waardevermeerderingsbelasting gaf als eerste bate een ontvangst van f 21.200. Tenslotte noemen wij de belasting op gouden en zilveren werken, die meer dan verdubbelde (ontvangst f 112.400).

Directe belastingen.

De grondbelasting, die eind Januari jl. een zuiver kohierbedrag van nog slechts f 29.300 aanwees, komt thans op den staat voor met f 4.307.800. De vertraging in de vaststelling van provinciale opcenten wordt blijkbaar ingehaald. Door de invoering van 100 extra-opcenten is een voordeelig verschil van f 2.319.000 te constateeren tusschen het kohierbedrag voor den dienst 1941 en het overeenkomstige bedrag in het vorige jaar. De inkomstenbelasting staat thans voor f 32.525.200 te boek, hetgeen een vooruitgang beteekent van f 999.400. De invloed, welken de opbrengst van deze belasting in de toekomst zal ondergaan als gevolg van de invoering der loonbelasting (en de daarmee samenhangende ontheffingen) op de loopende aanslagen in de inkomstenbelasting, doet zich blijkens deze cijfers op het oogenblik nog niet of nauwelijks gevoelen. Daarentegen vertoonen de vermogensbelasting en de Verdedigingsbelasting I nadeelige verschillen van resp. f 218.700 en f 410.600. Bij de opcenten op de Gemeentefondsbelasting, die een zuiver kohierbedrag aanwijzen van f 10.903.700 (d.i. f 4.631.200 meer dan op ultimo Februari 1940), dient te worden bedacht, dat deze opcenten ingevolge de wet van 2 December 1939 (Staatsblad No. 407) voor het belastingjaar 1939/1940 op 15 waren bepaald, doch voor het jaar 1940/1941 op 50 werden vastgesteld. Anderzijds zal uiteraard ook de opbrengst van dit middel binnenkort den invloed gaan weerspiegelen van de ontheffingen in verband met de invoering der loonbelasting. De winstbelasting, ten slotte, vermeldt een zuiver kohierbedrag van f 8.343.700, waarop intusschen in mindering moet worden gebracht de negatieve opbrengst van de opgeheven dividend- en tantiëmebelasting, welke f 735.500 bedraagt.

NEDERLANDSCHE GRONDSTOFFEN VOOR DE INDUSTRIE.

Rectificatie. In het nummer van 12 Maart werd een artikel gepubliceerd onder bovenstaanden titel. Hierin zijn enkele storende onnauwkeurigheden geslopen. Men leze: op blz. 179 rechter kolom 20ste regel van onder 170.637 ton i.p.v. evenveel kg; op 20ste regel van onder 36ste regel van boven twee miljoen ton en driekwart miljoen ton i.p.v. evenzovele kg; op blz. 183 linker kolom 23ste resp. 26ste regel van boven 30.000.000 resp. 10.000.000 K.W.U. en in dezelfde kolom 22ste regel van onder Geologische Stichting en (i.p.v. „van”) het Centraal Instituut voor Industrialisatie.

OVERHEIDSMAATREGELEN OP ECONOMISCH GEBIED.

HANDEL EN NIJVERHEID.

Aardolie. Verplichte aanmelding voor houders van aardolieconcessies in het Gouvernement-Generaal. (E.V. 21/3/41, pag. 404; Stct. No. 53).

Bouwmaterialen. Nadere regelingen voor het verkoopen, afleveren of verwerken van bouwmaterialen. Tot nader order is o.m. de verkoop of levering van metselsteen, kalkzandsteen en straatklinkers naar Duitsland slechts toegestaan met vergunning van den Directeur van het Rijksbureau voor Bouwmaterialen. (E.V. 14/3/41, pag. 368; 21/3/41, pag. 404; Stct. Nos. 48 en 52).

Electrotechnische Industrie. Inschrijvingsplicht voor electriciteitsbedrijven, d.w.z. ondernemingen, die haar normaal bedrijf maken van het produceeren of distribueeren van electricische energie, bij het Rijksbureau voor verwerkende Industrieën.

Beperking van den handel in sommige electrotechnische artikelen zonder vergunning van het Rijksbureau voor Verwerkende Industrieën, Sectie Electrotechnische Industrie. (E.V. 21/3/41, pag. 403; Stct. No. 53).

Hout. In verband met de voorraadpositie van enkele houtwaren is het verboden deze zonder vergunning te verbruiken voor verduisteringsdoeleinden of ter bescherming van glasruiten. (E.V. 14/3/41, pag. 368; Stct. No. 47).

Leder- en lederverwerkende industrie. Als hoofdgroep van de Centrale Organisatie Industrie is een Leder- en lederverwerkende Industrie ingesteld, waarbinnen de tot dezen tak van nijverheid behoorende ondernemingen zijn of worden georganiseerd. (E.V. 21/3/41, pag. 404/05; Stct. No. 54).

Linoleum, viltzeil en vloerzeil. Intrekking van dispensatie met betrekking tot het verbod van afleveren of verkoopen van linoleum, viltzeil en vloerzeil door bij het Rijksbureau voor Verwerkende Industrieën ingeschreven ondernemingen. (E.V. 14/3/41, pag. 368; Stct. No. 49).

Oude materialen en afvalstoffen. Wijzigingen in de oude materialen- en afvalstoffenbeschikking met betrekking tot de voor den verkoop door erkende groothandelaren geldende betalingsvoorwaarden voor oud papier. (E.V. 21/3/41, pag. 405; Stct. No. 57).

Sleepvaart. Het is verboden met sleepboten en andere stoom- of motorschepen zonder vergunning binnenlandsch sleepwerk, met uitzondering van bergingswerk, te verrichten. Nadere regeling inzake het verlenen van deze vergunningen, welke worden onderscheiden in vergunningen voor: 1. beurtlijst sleepwerk; 2. plaatselijk sleepwerk; 3. sleepwerk voor eigen bedrijf; 4. vaste-lijn-sleepwerk. De organisatie van het geheel is opgenomen in het Reglement betreffende de uitoefening van de sleepvaart voor binnenlandsch sleepwerk. (E.V. 14/3/41, pag. 367/68; Stct. No. 48; V.B. No. 9).

Smeerolie. Wijzigingen in de Smeeroliebeschikking 1940, No. 1, met betrekking tot de te verrichten formaliteiten bij verkoop of aflevering, alsmede bij voorraad-administratie. (E.V. 14/3/41, pag. 368; Stct. No. 46).

Textielproducten. Vaststelling van maximumprijzen van katoenen weefsels bij verkoop aan groothandelaren. (E.V. 21/3/41, pag. 402; Stct. No. 51).

Vergunningstelsel voor ondernemingen. Nadere regeling inzake ondernemingen waarvan, op grond van een verordening van den Rijkscommissaris, aangifte moest worden gedaan. (E.V. 21/3/41, pag. 402; V.B. No. 10).

IJkwet 1937. Afkondiging van een drietal Besluiten en aansluitende Beschikkingen inzake de IJkwet 1937. (E.V. 14/3/41, pag. 369; Stct. No. 46).

LANDBOUW EN VOEDSELVOORZIENING.

Aflevering producten van landbouw en veeleef. Krachtens de bepalingen van het Voedselvoorzieningsbesluit is het afleveren van landbouw- en veeleefproducten door den teler, anders dan aan de daartoe overheidswege uitdrukkelijk aangewezen Nederlandsche instanties, lichamen en handélaren, verboden. (E.V. 14/3/41, pag. 370/71).

Bindtouw. Nadere regeling inzake de inlevering en verstrekking van bindtouw. (E.V. 14/3/41, pag. 372/73).

Brood. Wijzigingen inzake de voorschriften betreffende de samenstelling van brood, met betrekking tot het gebruik van weipoeder als grondstof. (E.V. 21/3/41, pag. 407; Stct. No. 50).

Cacaoboonen. Hij, die cacaoboonen verhandelt of in voorraad heeft, is verplicht die bij de Nederlandsche Meelcentrale in te leveren tot een hoeveelheid, op het tijdstip en op de wijze, als de directeur van voornoemde Centrale telkens voor ieder, op wien deze verplichting rust, zal bepalen. (E.V. 14/3/41, pag. 372; Stct. No. 45).

Hooi en Stroo. Wijzigingen van het Inleveringsbesluit Hooi en Stroo, met betrekking tot het vervoer van stroo. (E.V. 21/3/41, pag. 407; Stct. No. 53).

Lupinezaad. Het be- en verwerken van lupinezaad is onderworpen aan een vergunning te verstrekken vanwege den Provinciaal Voedselcommissaris. Dispensatie hiervan wordt thans niet meer verleend. (E.V. 14/3/41, pag. 373; Stct. No. 46).

Melk. De melkproductie en verwerking wordt thans geregeld bij het Zuivelbesluit 1941, dat het Crisis-Zuivelbesluit 1940 vervangt. (E.V. 14/3/41, pag. 372).

Prijzen Akkerbouwproducten. De prijzen, welke de boeren zullen ontvangen voor door hen in het oogstjaar 1941 geteelde akkerbouwproducten, zijn thans vastgesteld. Hierbij is er van uitgegaan, dat de teelt van die gewassen, welke voor de voedselvoorziening van het Nederlandsche volk onder de huidige omstandigheden van het grootste belang zijn, het best wordt beloond. (E.V. 14/3/41, pag. 370).

Prijzeregelingen landbouw. Nadere vaststelling van maximumprijzen voor aardappelen.

Met ingang van 19 Maart 1941 zijn maximumprijzen vastgesteld voor den handel in groene zaai-erwtten.

Vaststelling van de prijzen voor ingeleverde paarden, onderscheiden naar kwaliteits- en ouderdomsklasse. (E.V. 21/3/41, pag. 405/06; Stct. No. 54).

Rapen van eieren. Ter uitvoering van de Jachtwet 1923 zijn nadere bepalingen gegeven voor het rapen en vervoeren van eieren gedurende dit voorjaar. (E.V. 14/3/41, pag. 373; Stct. No. 49).

Teeltplan Akkerbouw 1941. Nadere regeling inzake den verbouw van aardappelen van de soort Roode Star in verband met het Teeltplan Akkerbouw 1941. (E.V. 14/3/41, pag. 371).

Tuinzaden. Bij het Tuinzaadbesluit 1941 wordt het telen, verhandelen en afleveren, vervoeren en exporteren van tuinzaaden geregeld. (E.V. 21/3/41, pag. 407; Stct. No. 53).

Verpachtingen. Nadere regelen betreffende de gras- en hooiverkoopingen, het inscharen van vee en de pachtovereenkomst. Deze regelingen vormen een wijziging van het Pachtopdrivingsbesluit 1940. (E.V. 21/3/41, pag. 406; Stct. No. 51).

Weidevee. Nadere regeling van de aflevering aan de Nederlandsche Veehouderijcentrale van weidevee. (E.V. 21/3/41, pag. 406).

Zaden van groenvoedergewassen. Algeheele ontheffing is verleend van het vervoer- en afleveringsverbod — op grond van K.B. van 28 Augustus 1939 — ten aanzien van zaden van bepaalde groenvoedergewassen. (E.V. 14/3/41, pag. 371; Stct. No. 48).

RANTSOENEERING EN DISTRIBUTIE.

Boter, margarine, vet. Nadere regeling van de rantsoeneering van boter, margarine en vet. (E.V. 21/3/41, pag. 408).

Koffie en thee. Nadere regeling van de distribueering van deze goederen en van den overgang van koffie op koffie-surrogaten. (E.V. 21/3/41, pag. 409/10).

Spijsoolie. Op de Duitsche militaire distributiebonnen en -kaarten met het opschrift „Butter oder Fett” mag geen spijsoolie worden verstrekt. (E.V. 14/3/41, pag. 379).

Textielproducten. Regeling van speciale vergunningen voor textiel en woninginrichting voor oorlogsslachtoffers te Rotterdam. (E.V. 21/3/41, pag. 411).

Nadere toelichting inzake de distributie van textielgoederen. (E.V. 14/3/41, pag. 373/74).

Vleesch. Paarden- en schapenvleesch vallen thans ook onder de vleeschrantsoeneeringsmaatregelen. (E.V. 21/3/41, pag. 409; V.B. No. 10).

GELD-, CREDIET- EN BANKWEZEN EN BELASTINGEN.

Belastingen en deviezen. Regeling van de aangifte voor de belasting van waarden, die tevens onder de deviezenverordening vallen. (E.V. 21/3/41, pag. 413; V.B. No. 10).

Nederlandsch-Indisch bankpapier. Verplichte inlevering bij de Nederlandsche Bank van het, ingevolge de Deviezenverordening aangemelde, Nederlandsch-Indische bankpapier tegen een koers van f 0.99 per f 1.— Indische courant. (E.V. 21/3/41, pag. 413).

Omzetbelasting. Nadere uitvoeringsresoluties inzake de omzetbelasting met betrekking tot het gebruik van goederen bij het verrichten van diensten, aannemingen van werk, verpakkingsmiddelen, aftrek van vracht- en assurantie-kosten en bloemenwinkels. (E.V. 21/3/41, pag. 412).

Schuldbrieven aan toonder. Wijziging der wet, waarbij besluiten van een vergadering, bedoeld in artikel 7, lid 1, der wet op de vergadering van houders van schuldbrieven aan toonder, mede vorderingen kunnen betreffen, welke reeds langer dan een jaar opeischbaar zijn. Dit besluit vervalt per 1 Januari 1942. (E.V. 21/3/41, pag. 413; V.B. No. 10).

Tabaksaccijns. Besluit inzake verhooging van den tabaksaccijns. Op den huidigen tabaksaccijns worden 100 opcenten geheven; de tot dusver bestaande 10 opcenten op den accijns op cigarettens zijn bij deze verhooging inbegrepen. (E.V. 21/3/41, pag. 413; V.B. No. 10).

Vermogensbelasting. Nadere regeling inzake aangifte voor de vermogensbelasting, i.v.m. vroeger verzwezen vermogens of vermogensbestanddeelen. (E.V. 21/3/41, pag. 413; V.B. No. 10).

VERKEER.

Zeeverkeer. Bij verordening van den Rijkscommissaris zijn regelen gesteld voor alle schepen, welke een zeehaven in het bezette Nederlandsche gebied binnenlopen of verlaten. Verplichte opgave van de opvarenden. Op Nederlandsche schepen mogen slechts Nederlanders, Nederlandische onderdanen of aangenomen Duitsche nationaliteit als schepelingen worden aangemonsterd, met voorzien van paspoort of persoonsbewijs en van een monsterboekje.

Nadere voorschriften voor het geval van wijziging in de samenstelling van de bemanning tijdens de reis, alsmede ten aanzien van het medenemen door schepelingen en passagiers van postzendingen en andere goederen. Schepelingen of passagiers van Nederlandsche schepen mogen zich in neutrale landen niet in verbinding stellen met de diplomatieke vertegenwoordiging der te Londen gevestigde Nederlandsche regeering. (E.V. 21/3/41, pag. 414; V.B. No. 10).

MAANDCIJFERS.

OVERZICHT VAN DEN STAND VAN DE RIJKSMIDDELEN.
Ult. Febr. 1941 (in Guldens).

AFDEELING Ia Dir. belastingen	Kohieren voor den' dienst 1941 ¹⁾			Zuiver bedrag der kohieren voor den vorigen dienst t./m dezelde maand van het vorige jaar ²⁾
	Totaal bedrag	Bedragen, welke zijn terugge- geven of anders dan wegens betaling op de koh. afgeschr.	Zuiver bedrag	
Grondbelast. a)	4.307.776	—	4.307.776	1.988.779
Inkomst.bel. b)	32.938.506	413.319	32.525.187	31.525.833
Vermogensbel. c)	6.447.911	22.919	6.424.992	6.643.705
Verdedig.bel. I	3.044.359	11.940	3.032.419	3.442.992
Opc. v. d. Gem. fondsbelasting	10.987.724	84.022	10.903.702	6.272.546
Winstbelasting ³⁾	8.343.688	—	8.343.688	—
Totaal	66.069.964	532.200	65.537.764	49.873.855

a) 1/2 hoofdsom + 120 opercenten op de hoofdsom der gebouwde eigendommen en 100 opercenten op de hoofdsom der ongebouwde eigendommen. b) Hoofdsom + 70—88 opercenten. c) Hoofdsom + 75 opercenten.

¹⁾ Voor de belastingen, waarvan het belastingjaar op 1 Mei aanvangt, bestaan de vermelde bedragen uit 1/2, gedeelte van het belastingjaar 1941/42 en 1/2, gedeelte van het belastingjaar 1940/41.

²⁾ Voor de belastingen, waarvan het belastingjaar op 1 Mei aanvangt, bestaan de vermelde bedragen uit 1/2, gedeelte van het belastingjaar 1940/41 en 1/2, gedeelte van het belastingjaar 1939/1940.

³⁾ In mindering te brengen van de opbrengst van de Winstbelasting, de negatieve opbrengst van de Dividend- en Tantièmebelasting ad f 735.475.

AFDEELING Ib Overige middelen	Febr. 1941	Sedert 1 Jan. 1941	Overeen- komstige periode 1940
Benaming der middelen			
Loonbelasting	7.742.318	7.789.068	—
Rechten op den invoer ..	2.023.362	4.274.782	18.838.010
Statistiekrecht	98.996	206.985	384.181
Accijns op zout	490.556	973.253	435.073
Accijns op gestacht	1.341.493	2.483.013	1.615.298
Accijns op wijn	149.976	211.788	106.820
Accijns op gedistill.	3.535.407	7.724.953	5.123.112
Accijns op bier	1.028.923	2.362.609	1.386.301
Accijns op suiker	5.879.708	10.952.726	9.903.501
Accijns op tabak	6.736.397	13.421.584	6.982.436
Omzetbelasting	7.463.227	24.318.805	19.255.478
Couponbelasting	457.864	770.404	1.083.511
Rechten van zegel	895.028	2.056.363	1.922.818
Rechten van registratie ..	841.692	1.862.796	1.430.305
Rechten van successie v. overgang bij overlijden en v. schenking	6.023.350	9.779.662	8.028.678
Waardevermeerderingsbe- lasting	21.182	21.182	—
Belasting op gouden en zilveren werken	112.436	220.009	106.704
Totaal	44.841.916	89.429.982	76.602.226

¹⁾ Hieronder begrepen wegens zegel, recht van nota's van ma. kelaars en commissieairs in effecten enz. f 197.724 (Beursbel.)
²⁾ Idem f 487.602.

AFDEELING II. DIENSTJAAR 1940.

Benaming der middelen	Zuivere op- brengst over het tijdvak van 1 Jan. 1940 tot en met de maand Febr. 1941
Grondbelasting. (1/2 hoofdsom + 20 opercenten op de hoofdsom der gebouwde eigendommen)	10.858.775
Inkomstenbelasting	96.710.366
Vermogensbelasting	19.946.313
Verdedigingsbelasting I	9.630.561
Opercenten op de Gemeentefondsbelasting	30.365.174
Winstbelasting	22.814.007
Dividend- en tantièmebelasting	11.095.483
Rechten op den invoer	80.071.711
Statistiekrecht	1.650.842
Accijns op zout	2.481.597
Accijns op gestacht	10.987.605
Accijns op wijn	2.234.113
Accijns op gedistilleerd	41.527.666
Accijns op bier	10.282.669
Accijns op suiker	62.082.789
Accijns op tabak	55.954.251
Belasting op gouden en zilverwerken	830.727
Omzetbelasting	108.945.014
Couponbelasting	3.960.070
Rechten en boeten v. zegel	12.647.630
Rechten en boeten v. registratie	18.422.697
Rechten en boeten v. successie, v. overgang bij overlijden en v. schenking	42.037.772
Totaal	655.537.832

**OVERZICHT VAN DE INKOMSTEN TEN BATE VAN HET
WERKLOOSHEIDSSUBSIDIEFONDS.**

Benaming der middelen.	Dienst 1940 Zuiver bedrag kohieren tot en met de maand Febr. 1941	Dienst 1941 Zuiver bedrag kohieren tot en met de maand Febr. 1941
Grondbelasting (veertig ten hon- derd van de hoofdsom wegens gebouwde eigendommen en vijf en twintig ten honderd van de hoofdsom wegens ongebouwde eigendommen)	9.816.640	1.056.063
Personeele belasting (tachtig ten honderd van de hoofdsom naar den eersten, tweeden en derden grondslag)	19.377.322	57.436
Gemeentefondsbelasting (vijf en twintig opercenten op de hoofd- som)	17.821.455	—
Vermogensbelasting (twee en twin- tig opercenten op de hoofdsom) ..	2.388.299	—
Inkomstenbelasting (tien opercenten op de hoofdsom)	5.632.849	—
Totaal	55.036.565	1.113.499

INKOMSTEN TEN BATE VAN HET VERKEERSFONDS.

	Febr. 1941	1941	1940
Motorrijtuigen- belasting	561.535	1.274.232	3.242.656
Rijwielbelasting ..	8.413	19.293	9.532
Totaal	569.948	1.293.525	3.252.188

INKOMSTEN TEN BATE VAN HET GEMEENTEFONDS.

	Dienst 1940/1941 Zuiver bedrag der kohieren tot en met de maand Febr. '41	Zuiver bedrag der ko- hieren voor den dienst 1939/'40 tot en m. de zelfde maand v. 1940
Gemeentef. belast. . .	71.800.432	67.849.121
Opc.verm. t. get. v.50	5.421.254	5.590.359

STATISTIEKEN.

BANKDISCONTO'S.

Ned. (Disc. Wiss. 3 28 Aug. '39	Lissabon . . . . . 4 11 Aug. '37
Bk. (Bel.Bi.Eff. 3 28 Aug. '39	Londen . . . . . 2 26 Oct. '39
Vrsch.inRC 3 28 Aug. '39	Madrid . . . . . 4 29 Mrt. '39*)
Athene . . . . . 6 4 Jan. '37	N.-York E.R.B. 1 27 Aug. '37
Batavia . . . . . 3 14 Jan. '37	Oslo . . . . . 4 21 Sept. '39
Bergrado . . . . . 5 1 Febr. '35	Parijs . . . . . 1 17 Mrt. '41
Belgijn . . . . . 3 9 Apr. '40	Praag . . . . . 3 1 Jan. '36
Boekarest . . . . . 3 12 Sept. '40	Pretotia . . . . . 4 18 Mei '33
Brussel . . . . . 2 25 Jan. '40	Rome . . . . . 3 15 Mei '36
Boedapest . . . . . 3 22 Oct. '40	Stockholm . . . . . 3 17 Mei '40
Calcutta . . . . . 3 28 Nov. '35	Tokio . . . . . 3 4 11 Mrt '38
Dantzig . . . . . 4 2 Jan. '37	Warschau . . . . . 4 18 Dec. '37
Helsingfors . . . . . 4 3 Dec. '34	Zwits. Nat. Bk. 1 25 Nov. '36
Kopenhagen . . . . . 4 15 Oct. '40	

¹⁾ 3% voor wissels, promessen en leeningen met een looptijd van meer dan 120 dagen.
²⁾ Niet officieel bevestigd.

**KOERSEN VASTGESTELD DOOR HET
NEDERLANDSCHE CLEARINGINSTITUUT.**

(met data van vaststelling)

Rijksmarken 75.36 4 Aug. '40	Dinar	
Belga's . . . . . 30.14 7 Aug. '40	(nwe. schuld) 4.23 16 Aug. '40	
Zw. Francs 43.56 11 Oct. '40	Turksche	
Fr. Francs . . . . . 3.77 6 Mrt. '41	Ponden 1.45 29 Dec. '39	
Lires . . . . . 9.87 3 Sept. '40	Lewa (Bulgarije) 2.30 25 Nov. '40	
Deensche Kr. 36.37 17 Febr. '41	Pengoe (Hongarije) 2.30 25 Nov. '40	
Noorsche Kr. 42.82 21 Dec. '40	(oude schuld) 36.52 20 Dec. '40	
Zweedsche Kr. 44.85 13 Aug. '40	Pengoe	
Tsjech. Kr.	(nwe. schuld) 45.89 20 Dec. '40	
(oude schuld) 6.42 16 Aug. '40	Zloty (Polen)	
Tsjech. Kr.	(oude schuld) 35.28 28 Jan. '41	
(nwe. schuld) 7.54 16 Aug. '40	(nwe. schuld) 37.68 11 Febr. '41	
Dinar (Joego-Slavia)		
(oude schuld) 3.43 16 Aug. '40		

ZILVERPRIJS

GOUDPRIJS

Londen ¹⁾	N. York ²⁾	A'dam ³⁾	Londen ⁴⁾
18 Maart 1941.. 23 1/2	34 3/4 18 Maart 1941.. 2125	168/—	168/—
19 " 1941.. 23 1/2	34 3/4 19 " 1941.. 2125	168/—	168/—
20 " 1941.. 23 1/2	34 3/4 20 " 1941.. 2125	168/—	168/—
21 " 1941.. 23 1/2	34 3/4 21 " 1941.. 2125	168/—	168/—
22 " 1941.. —	— 22 " 1941.. 2125	168/—	168/—
24 " 1941.. 23 1/2	34 3/4 24 " 1941.. 2125	168/—	168/—
25 Maart 1940.. —	34 3/4 25 Maart 1940.. —	—	—
23 Aug. 1939.. 18 1/2	37 1/4 23 Aug. 1939.. 2110	148/6 1/2	

¹⁾ In pence p. oz. stand. ²⁾ Foreign silver in \$c. p. oz. fine.
³⁾ In guldens per kg 1000/1000. ⁴⁾ In sh. p. oz. fine.

